

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Reverendi Patris Alberti Chanowsky è Societate Iesv
Vestigivm Boëmiæ Piæ seu: Res Qvædam Memoratv
dignæ, quæ in Boëmia præsertim in Districtu Prachensi &
Pilsensi, vel ab hominibus sunt piè erga Deum ...**

Chanovský, Albrecht

Pragae, 1659

Capvt. VI. Catechetica.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-50656](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-50656)

CAPVT. VI.

Catechetica.

ANno 1640. Civis quidam Sufsicij erat, qui quotidie indulgebat haustui vini cremati, ut vocant. Eoque consuetudinis in bibendo progressus fuerat, ut nequidem vnâ die abstineret: Videreturque sibi mortem oppetendam magis eligere posse, quam consuetum haustum omittere. Accidit autem illi die quadam visio; astitit enim quidam puerulus candidissimus, qui illum hortari cæpit, ne unquam posthac prædictum haustum degustaret: Quod ipse se facere posse negavit, eò quòd abstinere ab eo diffideret: Ad quod cum perpetuò tribus diebus & noctibus urgeretur, quasi prædictum puerulum semper conspiceret promittentem, quòd facile servaturus esset promissum, dummodo promitteret: Et cum nihilominus reluctaretur, in tantam debilitatem corporis & animi devenit, ut penè rationem amittere videretur. Quare tandem se resolvit, & juramento suum votum firmare coactus fuit. Tunc apparuit virgo cum infantulo, qui præ gaudio

gaudio ex ulnis virginis exilire videbatur. Voto & juramento emisso facile abstinuit ab haustu, mirante totâ Civitate, ex tanto potatore tam abstinentem à vino cremato subito factum; qui in hodiernum diem profitetur, se non accepturum totum mundum ut vnicum minimum eiusmodi haustum biberet, in quo ante valdè intemperanter se gessit.

Anno aliquo post 1620. Kynssovvicii in Dominio Krzivvoklatensi quidam fœsus Catholicus voluit balneare in piscina Fæsto S. Viti Martyris, & cum illum alii monerent, ne id faceret die Fæsto, contempsit festum illud, tanquam parvi momenti submersus ergo fuit: & multo labore tandem mortuus, totus niger fuit inventus.

Alius eodem in Dominio volens aliquid die Dominico consuere, oculum sibi subulâ effodit.

Alius ibidem festo quodam sanctissimæ virginis volens laborare, ex cumulo fœni decidit ferè occisus.

Eâdem die alter ex curru onerato fœno capite in terram cecidit, statim occisus.

Testes harum rerum sunt D. Ioannes Horn Capitaneus Domini, & cum illo maior Domini illius pars.

Domipus

Dominus Iacobus Sternbersky Parochus in Radomissly indixerat omnibus parochianis, ut moribundi Sacramentis se munirent, alias carituri sepultura Ecclesiasticâ. Promittebat etiam, si id facerent, experturos esse magnum quoddam bonum. Quare qui id fecerunt, sanati sunt; ob idque alii infirmi idem factitant, & paucissimi moriuntur, sed fere omnes sanantur.

Post Boëmiam ab Anno 1625. Et consequentibus annis Ecclesiæ restitui captam non longe à Civitate Colinensi contigit, quod sequitur. Cum omnes adhuc illic essent hæretici, Capitaneus Catholicus mandavit, & promulgari curavit, ut festum Assumptionis B. Virginis omnes diligentissimè celebrarent. A meridie autem diei illius Festicum nobili quodam Polono ad campos Eques prodit visurus, num qui in agris laborarent. Et ecce tres Fæminæ culmos Canabis extrahebant ex terra. Quare illi Equites ad motis equis calcariibus ad proximum Pegum properarunt, mandaturi Iudici, ut eas ad cippum acciperet. Cælum erat serenum, lucidum sine ullo vento, & nubecula; Et ecce perstrepere nihilominus cæpit, tum nobilis Polonns: *Tange tange tonitru clamare cæpit.*
Sed

Sed compescuit illum Capitaneus verbis gravibus & piis: Tum ille: *opto ego, inquit, hoc hæreticis Festum violantibus.* Et cum hæc loquuntur, fulmen cum maximo strepitu cælo sereno tangit prædictas Mulieres Adussit illas non nihil, quæ in poenam sui peccati Manipulos canabis intragenua habebant, iacentes exanimes, signum vindictæ DEI. Et ita prædicti nobiles in pago mandarunt, non ut eas vivas vinculis traderent, sed mortuas sepulturæ. Sic violatores Festorum puniuntur. Testes huius rei sunt Dominus Krizl Capitaneus, & alii.

Colinii erat vir senatorius, nomine Iohannes Przibramsky, qui de se ipso sequentia adhuc acatholicus, nobis multis præsentibus, narravit. Invitatus fuit à Prædicante hæretico eiusdem civitatis Pseudo-parocho feria 6. cum aliquot aliis honestis viris ad prandium. Et data est illis primum recens pinguis assatura, cuius primum bolum cum gustare prædictus Ioannes vellet, etiam ori admoveret, ecce factor intolerabilis nares eius invasit, ita ut indignabundus bolum abiiceret, & causam sociis cum nausea exponeret. Sed tanquam insanus ab iis irrisus fuit; quia sciebant
car-

carnem recentem; imo optime aliis omnibus sapiebat. Sed ille nullam aliam causam huius fætoris invenire poterat, nisi quod DEUS illum moneret, nè comederet carnem, eò quòd esset feria sexta, memoria Passionis Domini. Quare promisit DEO senunquam feriâ sexta carnes comesturum. Alio tempore idem illi accidit die Sabbati apud honestum civem: Vbi cùm iusculum carneum ori apponeret, similem fætozem expertus, cùm alii nihil simile sentirent, eodem modo promisit DEO, se sabbato abstinentiam à carnibus postea servaturum.

Horazdio vicini vir senatorius Ioannes Laubsky die festo Patroni sui S. Ioannis Baptistæ aliquid laborans in domo sua trabem quandam amoliri conabatur: Sed ipsa mirabiliter elevata caput ipsius circa tempora ad alteram trabem ita appressit, ut inde graviter decubuerit, & vnum oculum amiserit Testes maior pars Civitatis.

Anno Domini 1634. die 15. Decembris in Nalzovv Domini Ferdinandi Ssvihovvsky pago, circa horam noctis tertiam vna rusticana domus incendio fuit absumpta. Coniuncta autem illi fuit valdè, altera domus,

H

& ju-

& juxta ignem ferventer ardentem multum fuit straminis: Sed cum Agnus DEI cerens in id stramen projectus fuisset, statim ignis cessavit, quasi suam naturalem vim amisisset. Quod factum mirati, & adhuc mirantur omnes, qui aderant, ut & ipse Illustrissimus D. Ferdinandus, P. Franciscus Ordinis S. Francisci Conventualis, familia Domini, & plerique ex pago Rustici.

Horazdio vicij quidam furiosus venit in Domum Capitanei D. Danielis Malkovvsky, & cepit more suo insanire. Capitaneus affixit occultè illi Agnum Dei, & ille statim pacificatus fuit.

Anno Domini 1634. in Pago Dozick in Districtu Prachensi ortum fuit incendium in domo rusticana propè Castellum, illic existente, Domino Bohuslao Chanovvsky: Contigit id circa Festum Conversionis S. Pauli, non potuit statim Agnus DEI inventi; vbi tamen inventus in ignem conjectus fuit, statim cepit ignis minui, & paullo post cessavit.

Idem accidit eidem Domino in Pago Budieticz A. 1645: circa festum S. Martini.

Anno

Anno 1638. 44. Aprilis, Dominicâ.
Quasi modo geniti, seu *in Albis*, quidam
 operarius, cognomine Autlicky Clatoviæ,
 cum haberet p: opositum prædicta die con-
 fitendi, & communicandi perrexit ad
 templum: & ecce bonus focus, nomine
 Venceslaus Kolesa, molitor occurrit,
 rogatque ut omisâ templi visitatione,
 confessione, & communionem, secum
 pergat ad domum quandam in suburbio
 dicto *Hospitabense*: Vbi vinum, & vinum
 crematum potitando suppeditante pecu-
 niam dicto Venceslao Kolesa, bene
 immaduerunt. Interea omnibus divinis
 in Ecclesia peractis, Helluones illi mensæ
 assident, & primo bolo carnis bubulæ
 Autlicky strangulatur, & à mensa cadit in
 terram mortuus. Fuit magnus accursus
 populi. Multi dixerunt poenam esse DEI,
 quòd ille divinis omisissis, ventri potius
 servierit. R. Dominus Decanus enim in
 loco sacro sepelire noluit. Testes huius
 rei sunt, ipse D. Decanus, & maior pars
 Civitatis.

Anno Domini 1634. 14. Decembris.
 Obiit Ioannes Achilles Horazdiovicensis
 Patriâ, civis Clatoviensis, qui aliquando

in Monasterio Horazdiouvicensi, inter Picardidas Boleslavienses, quasi quidam Diaconus fuerat. Is cum in illis tenebris adhuc versaretur, (ut de se dicere solebat) more illorum hereticorum sive ex consuetudine, sive ex contemptu Ecclesiae, promiscue etiam quavis feria sexta memoriae Passionis Domine dicata carnes, comedere solebat. Accidit autem quodam tempore, dum praedicta die carnem scinderet, ad manducandum, ut adverteret os quoddam interius in ea carnis parte latere; quod inde excindens reperit osseam miraculosam esse crucem. Agnovit monitionem Crucifixi DEI, & ab illo die feria sexta carnem nunquam comedit. Crucem autem illam multo tempore inter suppellectilem suam argenteam habuit, quae tandem una cum argento accepta illi fuit à militibus.

R. Dominus Andreas VVinter Parochus in Civitate Pergreichstein, vir pius, narravit, cum in illa Civitate per varia maleficia quaedam Matres Familias, neque lac à suis vaccis habere, neque vitulos educare possent, consilio sui Parochi sale sacro, & aqua lustrali uti cepisse, & sentire etiamnum optimum & praesentissimum remedi-

medium. Quare illæ, & aliæ, ad eadem sacra in omnibus suis aduersitatibus frequenter recurrunt.

Idem Parochus administrabat alteram Parochiam in oppido Hertmaniez, vbi oppidani diebus festis, neglectis divinis & templo, potationibus & ludo operam dare solebant. Quodam die Dominico cum nullus virorum illius oppidi in templo, comparuisset, sed haustibus & ludis vacarent, Parochus cum admiratione in illos inuictus, severè denunciavit, illos brevi scelerum suorum poenas luros. Et contigit non multò post, ut maxima pars oppidi flammis ultricibus conflagraret, & ita planè omnia usque ad terram exusta sunt. Eoque major divina ultio fuit, quod propter occupationes in agris non nisi ferè pueri domo erant; & quamvis parentes statim ad exortum incendium velociter Domum properassent, tamen quasi intra quadrantem vnius horæ, mediam partem oppidi vorax flamma absumpsit. Ita DEUS sacrorum suorum contemptum, & contemptores vindicare solet.

In civitate Zialecensi erat vidua annosa valdè dives, nomine Anna Grilovva, quæ cum in varijs cistis asservaret pecuniam, &

jam præ senio cæca esset, domi autem suæ duos domesticos haberet, factum est, ut vel ipsi domestici, vel etiam alieni ipsi occultè subductis clavibus ex cistis subtraherent pecuniam; Advertit illa tandem defectum, & vehementer indoluit. Observavit hoc antiquus hostis, & tribus diebus illam ad desperationem sub prætextu magnaminis incitabat. Proposuit, quam olim gloriosu, dives, & felix fuisset vivente VVarito, & nunc famosa esse posset, si cultrum ventri suo infingeret; sic enim fore ut nomen ipsius ita morientis ubique divulgaretur. Fecit illa tandem; sed quia culter brevis, & venter pinguis fuit, abdomen non penetravit, neque ilia læsit. Quod conspiciens parvus puer domesticus, accurrit, & dentibus cultrum extraxit. Mulier fidem Catholicam suscepit & poenitentiam egit. Vixit deinde satis diu sanata. Testes huius rei tota civitas, & ego ipse qui tunc Ziatecij adfui in reformatione religionis.

Contigit Pragæ ad tabulas Regni, dum ijs præsideret vice Iudex Dominus Ioannes Henricus Chanovvsky, qui hæc subsequentiâ retulit. Vir erat equestri Ordinis, ætate grandævus, qui definitione Iudicum, aut causâ cadere, aut suam sententiam iustam

stam esse juramento confirmare compellatur: Quamvis & ille, & Iudicij Assessores privatâ notitiâ non ignorarent, eum falsam causam tueri. Nihilominus homo perivrus suam pertinaciam jureiurando confirmare voluit. Dum igitur hoc ageret, manum dextram elevavit, sed brevissimo tempore erectam tenere non potuit, quin sinistram in auxilium dextræ adhiberet, sed neque eâ ratione eam erectam retinere potuit, quin tremere & vacillaret. Insuper etiam ut falsarius vix medio anno in vita superfuit, præmatura morte sublatus.

In Pago Hradisotic. subdictus D. Alexij Chanovvsky festo Divi Martini ocreas reficiebat. Quod cum conspiceret vir quidam pius, eum admonuit, videret, quid ageret, non licere festo celebri S. Martinæ servilia opera exercere; cui is superbe respondit. *S. Martinus mihi ocreas non reparabit: Sed ecce paullo post sibi ipsi, nescio quo casu, oculum subula elisit.*

Illustrissimus D. Franciscus Baro à Sternberg rem aliâs notam de se ipso narravit. dum esset infantulus, in curiâ obstetricis umbilicum ita malè habuit affectum, ut computruerit, aded ut medici de vita ipsi-

us desperarent. Vnde humanis medijs deficientibus, Domina Mater Comitissa ab Hohenzollern ad divina confugit. Est Pragæ, vbi tunc morabantur, in templo saluatoris PP. Societatis IESU imago S. Ignatii, quondam à Philippo Spinello S. R. E. Cardinali (in cuius insignibus 6. Stellæ radiant) Anno 1603. Curata, ad quam cerei votivi applicantur, & lumina multa micant & per B. Ignatii intercessionem multi recuperant ex varijs morbis sanitatem. Eò igitur prædicta Domina confugit, lampadem tam diu ibi arsuram posuit, donec filiulus conualesceret; & sanitatem optatam Filio quam primum impetravit. Quotiescunque ergo Medici puerulum tractabant, toties puerulus dormiebat, ut nullum dolorem ab attrectatione sentiret. Mirabantur medici & disertè fatèbantur impossibile fuisse humana arte, & manu infantem iuari, id solius DEI opus esse, atque adeò magnum miraculum, quòd puer sanatus fuerit.

Anno 1639. in Pago Lazianeck Dominiij Domini Ioannis Genischek, quidam rusticus sat senex Doemonem per aliquam imprecationem nominavit, ut moris est in ea gente. Contigit autem vespere, cum
jam

jam lumen extinxissent, & cubitum con-
 cederent, auditus in area strepitus fuit.
 Timebant in hypocauſto putantes milites
 aduentare. Et ſubito patefactæ fores
 hypocauſti & lumen reaccenſum oſtendit
 tres intrantes in illud cubiculum ſpecie te-
 nus inſignes milites, quorum vnus reſedit,
 & liripipio muſicam exhibuit, alijs duobus
 ſaltantibus: Poſt ſaltum vnus innixus hu-
 mero junioris uxorati Patris familias, cum
 uxore illius jam dormiente aliquid cepit
 loqui; Monuit illum prædictus Pater fa-
 milias, ut abiret vias ſuas, cum nihil ha-
 beret ad agendum in domo illius. Et tunc
 dixit vnus illorum ſeniori Patri familias.
*Recordare, quid proximè fueris locutus, non
 manebis diu hic:* Et ſtatim abiverunt; Lun en-
 etiam per ſe extinctum fuit; humerus au-
 tem ruſtici, cui dæmon innixus fuerat,
 valdè niger apparuit, ut & uxoris alterum
 uber eadem nigredine tinctum.

Appendix.

A Nno Domini 1638. in mense Iunio in
 Civitate Zitaviensi in Luſatia hoc
 contigit, quod referam. Erant illic mi-
 lites ſaxonici, quorum quidam observa-

H/6

vit,

vit certum hominem centum florenos accepisse, & cum illis peregrè proficisci. Quare prævenit illum, & in quadam silva spoliavit. Vir ille redijt in Civitatem & accusavit militem de furto. Miles coram suo Capitaneo negabat jurejurando, & dæmonise devovebat. Dum ergo sic contendunt, ingreditur conclave Capitanei quidam, ut apparebat, politus miles rubeo indutus pallio. Offensus autem Capitaneus quòd injussus illius intrasset, illum obiurgabat. Respondit se nunquam intraturum fuisse, nisi vocatus fuisset, & subito pallium ad mensam posuit, & elevans militem concussit, & ecce pecunia, quam adhuc secum habebat, in terram excidit; & dæmon relicto pallio animam cū corpore accepit. Corpus tamen ipsius postea repertum fuit in silva eo loco, vbi illum miserum pecunia spoliatar. Exemplum contra mendaces & periuros, Domini Locutenentes S. C. M. Pragæ ex Lusatia scriptum acceperunt.

Auctarium.

ANno 1503. Cum Feria quinta maiori, seu in Cæna Domini, quidam Equestris Ordinis homines non procul Boëmo Broda

Broda ad Pagum Clucziouva 13. Aprilis venarentur mane, aër subito in nubem coaluit, fulmenque erupit, quod famulorum vnum cum equo occidit, in cuius rei memoriam eo in loco lapis est erectus.

Anno 1512. Hoc miraculum ad S. Benedictum in Hradczan Pragæ contigit, prout in templo illo est depictum, ac descriptum sequentibus verbis.

Eò tempore quo sanctarum reliquiarum Pragæ memoria recolitur, ipso die S. Georgij Proceres Regni volentes Prædones viarum, quorum plerique fuere Nobiles, exterminare, mandarunt ex illis duos Equestris Ordinis, in loco Pohorzelez dicto palis transfigi: Vni eorum, cui Chlevvecz nomen, palus iuxta humeros capite salvo permanente penetravit: Is verò devotè sese usque ad vesperam Deo commendabat. Subsequente autem nocte palus, quo trajectus fuit in parte inferiori iuxta corpus, fractus; quocum reptando pervenit in Raczin usque, atque in fimeto requievit. Manè facto surgens, ædem penes templum sancti Benedicti (quod modo à Patribus Clericis Regularibus S. Pauli Apostoli, vulgo Barnabitis, ex clementissima sacræ
 cæsareæ

cæsareæ regiæque Maiestatis Ferdinandi II.
 pientissimæ memoriæ ad *humilem* Eminen-
 tissimi Principis Cardinalis ab Harrach Ar-
 chiefcopsi Pragensis pro iisdem Patribus
 apud suam Maiestatem cæsar: Factam in-
 tercessionem donatione, à sacra cæsarea,
 Regiaque Maiestate Ferdinando III ema-
 nata benignissima confirmatione, vna cum
 dicta domo, ut potè ex ruderibus post fa-
 ctam conflagrationem, impensis dicto-
 rum Patrum A. 1625. restauratum posside-
 tur) sitam, ingressus est vocavitque sacer-
 dotem ex templo Metropolitanano Pragensi,
 cui peccata sua devotè confessus est, ac re-
 tulit, se absque confessione, atque corpo-
 ris, ac sanguinis Christi sub una specie iux-
 ta ritum sanctæ Ecclesiæ, communionem
 mori non potuisse ideò; quod fide Christia-
 nâ hunc morem habuerit, orare quotidie
 in honorem DEI omnipotentis, vnum *Pa-
 ter*, & in honorem B. V. Mariæ, vnum *Ave
 Maria*: Et in honorem S. Barbaræ Virginis
 & Martyris vnam brevem Orationem, &
 quod ab illo tempore eam spem & fidem
 habuerit, se propter hanc in S. Barbaram
 devotionem, ac ipsius intercessionem,
 absque Sacramentis non moriturum.
 Quæ-

Quæsit ab eo sacerdos, quænam esset hæc oratio eam sibi indicaret. Respondit hanc esse.

Domine Deus omnipotens, rogo te ut intercessio Sanctæ Virginis & Martyris tuæ Barbaræ, semper mihi sit auxilio, ne subitanè moriar, sed antè diem mortis meæ Sacramentis salutaribus muniar, & ab omnibus inimicis meis, visibilibus, & invisibilibus protegar, atque à malignis spiritibus defendar, & ad gratiam vitæ æternæ perducar per Christum Dominum nostrum Amen.

Hæc sacerdos audiens venerabile Sacramentum illi porrexit, quo accepto eodem die, non multò post è vita migravit, & penes templum S. Benedicti multis lacrymantibus sepultus est.

Olomucij in Moravia quædam quod infantem suum occidisset, aquis adjudicata, suffocari in eis non potuit, eò, quòd sanctam Barbaram Martyrem quotidie invocasset, donec ad templum S. Blasij adducta, peccatis per Sacramentum Pænitentiae Positis, sacratissimâ synaxi fuisset refeeta. Hinc in templo illo hodieque Altare S. Barbaræ, & magna ad eam Olomucensium devotio.

Iuxta Alvim quinque milliaribus infra Pragam, silva est cuius ligna omnia sunt curvata, id quod divinitus accidit, hac occasione Cum fundos illos Laici sub tempore Hussiticae hæresis occupassent, qui prius ad Archiepiscopum Pragensem pertinebant, velletque non nemo Territorij illius Possessor ad Arcis ædificium ligna silvæ illius adhibere, omnes silvæ eius arbores divinitus sunt in curvatæ, ut nulla earum ædificio esset utilis: atque in rei huius memoriam Deus voluit, ut hodieque silvæ huius arbor nulla recta inveniatur.

Sed & Silva alia Vetero-Boleslaviæ proxima, nullam dicitur habere rectam arborem, idque esse memoratur, etiam cæleste monumentum, grandis illius prodigij, quo arbores silvæ illius universæ S. Venceslao Boëmiæ Duci illac centi sese inclinasse, ei que honorem eo flexu habuisse narrantur.

Est præterea in fundis Illustrissimorum Dominorum Comitum à Gallas silva quæpiam propè Svyctlam de qua inter se dividenda cum Fratres duo convenire non possent, media arborum eius pars fuit incurvata, media verò altera mansit erecta, dicitur.

dicitur.

diciturque silva illa in hodiernam diem
hac arborum forma permanere divisa.

C A P V T. VII.

Præfagia Mortis.

IN familia Rosensi & Novodomensi,
quorum illi albam, isti flavam Rosam pro
insignibus gestabant, quædam Domina, no-
mine Perichta fuit. Hanc ferunt pro-
diisse ex Familia Dominorum Schvvam-
berg, junctam matrimonio cuidam Rosen-
si, uti cognitum fuit, ex quibusdam literis
datis monasterio Virginum Crumloviensis.
Hæc, quod Thesaurum magnum auri & ar-
genti abscondisset, grave multis annis pur-
gatorium sustinuit. Nam post obitum in-
ter familiam Crumloviensem, & Novodo-
mensis tota Arce vagabatur nemini noci-
va, nisi quis illi iniurius fuisset. Dominum
Petrum VVok Rosensem ultimum ex fami-
lia, adhuc puerulum, nutricibus subduce-
bat, ulnisque suis circumgestabat: quin &
loco thesauri in Arce Trebonensi abdito
designato nutrices rogabat, ut ubi adole-
visset, thesaurum levaret, ut illa quiete po-
tureretur; id quod tamen ipse non fecit. An-
te